

ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Διάλεξη 09:

Η αστική πολιτική της ΕΕ

06/05/2019

Δημήτρης Καλλιώρας

η-ταχυδρομείο: dkallior@uth.gr

τηλέφωνο: 24210 74484

γραφείο: Γ23

μέρα και ώρες γραφείου: Πέμπτη, 08:00 – 10:00

Αστική Ανάπτυξη: Διπλή Πρόκληση

-2-

- Οι πόλεις συμβολίζουν τη διπλή πρόκληση με την οποία βρίσκεται σήμερα αντιμέτωπη η ΕΕ: πώς να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της ικανοποιώντας συγχρόνως τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές απαιτήσεις.
- Παρόλο που οι ευρωπαϊκές πόλεις αποτελούν το κέντρο της οικονομικής δραστηριότητας, της καινοτομίας και της απασχόλησης, βρίσκονται αντιμέτωπες με ορισμένες προκλήσεις: τάση επέκτασης των προαστίων, συγκέντρωση της φτώχειας και της ανεργίας στις αστικές περιοχές, συνεχώς αυξανόμενη κυκλοφοριακή συμφόρηση.
- Πρόκειται για σύνθετα προβλήματα που απαιτούν ολοκληρωμένες απαντήσεις μέσω προγραμμάτων στους τομείς των μεταφορών, της στέγασης, της επιμόρφωσης και της εκπαίδευσης, τα οποία πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στις τοπικές ανάγκες.

Πόλεις: Πηγή και Λύση Προβλημάτων

-3-

- Η πλειονότητα των προβλημάτων προέρχονται από τις πόλεις από τις οποίες επιδιώκεται να προέλθει και η πλειονότητα των λύσεων.
- 75% του πληθυσμού της ΕΕ
- 85% του ΑΕΠ της ΕΕ
- 80% της χρησιμοποιούμενης ενέργειας
- Οι πόλεις βρίσκονται στον πυρήνα της επίτευξης των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Ο Χάρτης της Λειψίας (I)

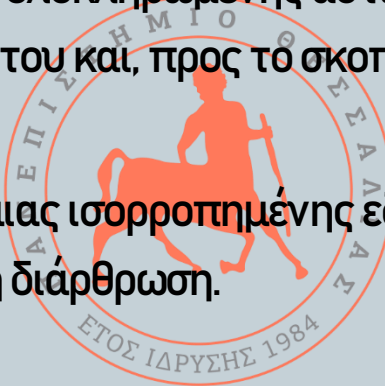
-4-

- Ο «ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΛΕΙΨΙΑΣ για τις Βιώσιμες Ευρωπαϊκές Πόλεις» (2007) είναι ένα έγγραφο των κρατών-μελών της ΕΕ το οποίο καταρτίστηκε με ευρεία και διαφανή συμμετοχή των ευρωπαϊκών ενδιαφερομένων φορέων.
- Ο στόχος του είναι η προστασία, η ενίσχυση και η περαιτέρω ανάπτυξη των πόλεων, σε όλες της τις διαστάσεις, (οικονομική ευημερία, κοινωνική ισορροπία, υγιές περιβάλλον καθώς και πολιτισμικές πτυχές και πτυχές της υγείας) προκειμένου οι πόλεις να επιτελέσουν το έργο τους ως μοχλοί κοινωνικής προόδου και οικονομικής ανάπτυξης, εξασφαλίζοντας την πολιτισμική τους πολυμορφία και υψηλά ποιοτικά κριτήρια στους τομείς της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και του περιβάλλοντος.
- Για την υλοποίηση του στόχου αυτού χρειάζονται συνολικές στρατηγικές και πέρα από τα σύνορα των επιμέρους πόλεων καθώς και πολυεπίπεδη διακυβέρνηση η οποία προϋποθέτει το συντονισμό των τομεακών πολιτικών με μια νέα αίσθηση ευθύνης για την πολιτική ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης αλλά και την συντονισμένη δράση από όλα τα άτομα και τις αρχές που συμμετέχουν στη διεργασία αστικής ανάπτυξης.

Ο Χάρτης της Λειψίας (II)

-5-

- Οι αρμόδιοι για την αστική ανάπτυξη Υπουργοί αναλαμβάνουν:
  - να προωθήσουν πολιτική δημόσια συζήτηση στις χώρες τους σχετικά με το πώς θα ενσωματωθούν οι αρχές και στρατηγικές του Χάρτη της Λειψίας για τις βιώσιμες ευρωπαϊκές πόλεις στις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αναπτυξιακές πολιτικές.
  - να χρησιμοποιήσουν το μέσο της ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης και τη σχετική διακυβέρνηση για την εφαρμογή του και, προς τούτο σκοπό αυτό, να θεσπίσουν το απαραίτητο πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο.
  - να προωθήσουν την καθιέρωση μιας ισορροπημένης εδαφικής οργάνωσης με βάση μια ευρωπαϊκή πολυκεντρική αστική διάρθρωση.

Ο Χάρτης της Λειψίας (III)

-6-

- Συστάσεις των αρμόδιων για την αστική ανάπτυξη Υπουργών:
- Να γίνεται μεγαλύτερη χρήση των προσεγγίσεων της πολιτικής ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης (κατάρτιση προγραμμάτων ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης για την πόλη ως σύνολο τα οποία να περιγράφουν τα δυνατά και αδύνατα σημεία των πόλεων και των συνοικιών με βάση την ανάλυση της επικρατούσας κατάστασης, να προσδιορίζουν συνεκτικούς αναπτυξιακούς στόχους για την αστική περιοχή και να αναπτύσσουν ένα όραμα για την πόλη, να συντονίζουν τα διάφορα συνοικιακά, τομεακά και τεχνικά σχέδια και πολιτικές και να εξασφαλίζουν ότι οι προγραμματισμένες επενδύσεις θα συμβάλλουν στην προώθηση μιας ισορροπημένης ανάπτυξης της αστικής περιοχής ...).

Ο Χάρτης της Λειψίας (IV)

-7-

- Συστάσεις των αρμόδιων για την αστική ανάπτυξη Υπουργών:
- Να γίνεται μεγαλύτερη χρήση των προσεγγίσεων της πολιτικής ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης (κατάρτιση προγραμμάτων ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης για την πόλη ως σύνολο τα οποία ... να συντονίζουν και να εστιάζουν χωροταξικά τη χρήση πόρων από τους παράγοντες του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και να συντονίζονται σε τοπικό επίπεδο και σε επίπεδο πόλης-περιφέρειας και να συμμετέχουν σε αυτά πολίτες και άλλοι εταίροι που μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση της μελλοντικής οικονομικής, κοινωνικής, πολιτισμικής και περιβαλλοντικής φυσιογνωμίας κάθε περιοχής).

Ο Χάρτης της Λειψίας (V)

-8-

- Συστάσεις των αρμόδιων για την αστική ανάπτυξη Υπουργών:
- Δημιουργία και εξασφάλιση δημόσιων χώρων υψηλής ποιότητας (Baukultur – κατασκευαστική αντίληψη).
- Εκσυγχρονισμός των δικτύων υποδομών και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.
- Προορατικές πολιτικές καινοτομίας και εκπαίδευσης.
- Ειδική προσοχή πρέπει να δοθεί στις φτωχές συνοικίες εντός των πόλεων.
- Εφαρμογή στρατηγικών για την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος.
- Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της τοπικής πολιτικής αγοράς της εργασίας.
- Προορατικές πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης για τα παιδιά και τους νέους

Ο Χάρτης της Λειψίας (VI)

-9-

- Συστάσεις των αρμόδιων για την αστική ανάπτυξη Υπουργών:
- Προώθηση αποτελεσματικών και οικονομικά προσιτών αστικών μεταφορών.

Η Διακήρυξη του Τολέδο

-10-

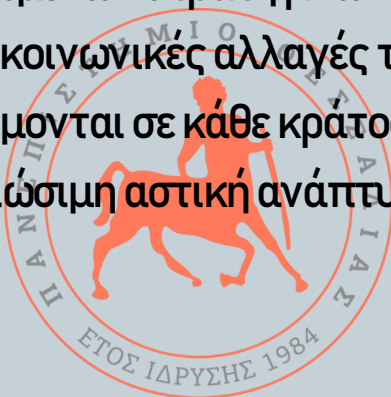
- Η Διακήρυξη του Τολέδο (2010) αναφέρεται στην υιοθέτηση της ολοκληρωμένης προσέγγισης σε σχέση με πολιτικές που αφορούν την ανάπτυξη του αστικού χώρου για την προώθηση των αρχών της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
- Η καταλληλότητα της ολοκληρωμένης προσέγγισης στις πολεοδομικές πολιτικές προκειμένου να επιτευχθεί μια πιο αποδοτική, αειφόρος και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς αστική ανάπτυξη,
- Η προαγωγή της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και ολοκληρωμένων προσεγγίσεων με την ενίσχυση και ανάπτυξη εργαλείων για την εφαρμογή του Χάρτη της Λειψίας σε όλα τα επίπεδα.

Προγραμματική Περίοδος 2014-2020

-11-

- Στόχος της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 είναι η καλλιέργεια ολοκληρωμένων αστικών πολιτικών που ενισχύουν τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη με σκοπό να ενισχυθεί ο ρόλος των πόλεων εντός του πλαισίου της πολιτικής συνοχής.
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) θα πρέπει να υποστηρίξει τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη μέσω ολοκληρωμένων στρατηγικών που αντιμετωπίζουν τις οικονομικές, περιβαλλοντικές, κλιματικές και κοινωνικές αλλαγές των αστικών περιοχών (τουλάχιστον 5% των πόρων του ΕΤΠΑ που κατανέμονται σε κάθε κράτος-μέλος θα πρέπει να επενδυθεί σε ολοκληρωμένες δράσεις για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη).

Ολοκληρωμένα Σχέδια Αστικής Ανάπτυξης

-12-

- Τα Ολοκληρωμένα Σχέδια Αστικής Ανάπτυξης θα πρέπει να:
  - περιλαμβάνουν μια ομάδα αλληλοσχετιζόμενων δράσεων που θα εφαρμοστούν σε μια επιλέξιμη περιοχή παρέμβασης, με σκοπό τη αειφόρο ανάπτυξη του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, και την κοινωνική και οικονομική ευημερία.
  - εστιάζουν στη ενεργειακή αποδοτικότητα, στη βελτίωση της ατμόσφαιρας, στην βελτίωση της λειτουργικότητας της πόλης καθώς και της ποιότητας ζωής σε αυτήν.
  - στοχεύουν στη αναζωογόνηση των ιδιαίτερα υποβαθμισμένων γειτονιών, την πρόνοια για την κοινωνική συνοχή και την αποφυγή των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, σε θύλακες του αστικού κέντρου.
  - προβάλλουν την ιδιαίτερη ταυτότητα της αστικής περιοχής.

Στρατηγική «Ευρώπη 2020» (I)

-13-

- Η «Ευρώπη 2020» (http://ec.europa.eu/europe2020/index_el.htm) είναι η στρατηγική της ΕΕ η οποία αποσκοπεί στη δημιουργία συνθηκών για έξυπνη (smart), διατηρήσιμη (sustainable) και χωρίς αποκλεισμούς (inclusive) ανάπτυξη, με χρονικό ορίζοντα το έτος 2020.
- Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» δρομολογήθηκε το έτος 2010 όταν ο ρυθμός ανάπτυξης και τα επίπεδα παραγωγικότητας της ΕΕ ήταν χαμηλότερα από εκείνα άλλων ανεπτυγμένων χωρών και σε συνθήκες ενός ταχέως επιδεινούμενου οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος, μετά την χειρότερη παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση που αντιμετώπισε ποτέ η ΕΕ.
- Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» άντλησε διδάγματα από τη στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, η οποία δρομολογήθηκε το 2000, αναθεωρήθηκε το 2005 και εφαρμόστηκε έως το 2010.
- Η στρατηγική σχεδιάστηκε ως εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της, με ένα σύνολο στόχων επικεντρωμένων στις προτεραιότητες της έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

Στρατηγική «Ευρώπη 2020» (II)

-14-

- Πρωταρχικοί στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»:
  - Απασχόληση: απασχόληση του 75% της ηλικιακής κατηγορίας 20-64 ετών.
  - Έρευνα και ανάπτυξη: το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ πρέπει να επενδύεται στην έρευνα και την ανάπτυξη.
  - Κλιματική αλλαγή και ενεργειακή βιωσιμότητα: μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20% (ή και 30%, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν) σε σχέση με το 1990 / εξασφάλιση του 20% της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές / αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης.
  - Εκπαίδευση: μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου κάτω από 10% / ολοκλήρωση τριτοβάθμιων σπουδών τουλάχιστον για το 40% της ηλικιακής κατηγορίας 30-34 ετών.
  - Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού: μείωση τουλάχιστον κατά 20 εκατομμύρια των ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Η παρουσίαση συμπληρώνει και δεν υποκαθιστά τα προτεινόμενα συγγράμματα.

